

Évközi 15. vasárnap

MTörv 30,10-14

„Közel van hozzád a törvény”

Mert az Úrnak öröme telik benned, a te javadra, ahogyan örömet lelte atyáidban, ha engedelmeskedsz az Úr, a te Istened szavának, és megtartod az ebben a törvénykönyvben foglalt parancsokat és törvényeket, ha szíved, lelked mélyéből megtérsz az Úrhoz, a te Istenedhez. Ezek a törvények, amelyeket ma szabok neked, nem túlságosan nehezek és nem elérhetetlenek számodra. Nem az égben vannak, hogy azt kellene mondanod: Ki hatol fel értük az égbe, ki hozza le és hirdeti őket, hogy hozzájuk szabhassuk tetteinket. De a tengeren túl sincs, hogy azt kellene mondanod: Ki kel át értük a tengeren, ki hozza és hirdeti őket, hogy hozzájuk szabhassuk tetteinket? Egészen közel van hozzád a törvény, a szádban és a szívedben, így hozzá szabhatod tetteidet.

Az öt könyvből álló Tóráról először írásos feljegyzést csak Josephus Flaviusnál találunk a római korban. A Második Törvénykönyv, vagy a törvény ismétlése sok kutató szerint Joziás király (Kr. e. 621) templomtatarozásához és vallási reformjához kötődik (2Kir 18,4.22). Ő volt, aki igyekezett Jeruzsálemben centralizálni a kultuszt, és hatékonyabbá tenni a vallásoktatást az egész országában. Általános vélemény, hogy a könyv hosszú időn keresztül alakult ki, de a formálódásának részleteiről nem rendelkezünk elegendő információval.

Az Újszövetségben a Teremtés könyvét és a Deuteronomiumot szinte azonos gyakorisággal idézik a keresztény Bibliában. A fenti fejezetre inkább a levélirodalomban találhatunk hivatkozást (Gal 3,10; 1Jn 5,3; Jn 3,13; Róm 10,6.7). Órigenész hosszú kommentárt írt róla, de Augustinus magyarázata hívta fel a keresztény magyarázók figyelmét a könyvre. A keresztény atyák számára a 30. fejezet különösen kedvelt szövegnek számított, de a MTörv 6-ban található „Sema Izrael” – „Halld Izrael!” szöveg leginkább az ariánus eretnekek figyelmét keltette fel, és alaphivatkozás lett a szentháromságtani vitákban. A kappadóciai atyák a fiú Istenségét védtek ez alapján, míg az ariánusok tagadták ezt.

A törvény közelségéről szóló lírai eszme-futtatás egyik lehetséges értelme, hogy a törvény nem elvont. A másik értelme az lehet, hogy nem megtagarthatatlan. A harmadik értelmezés arra vonatkozik, hogy csak akkor hat, ha teljes szívvel elfogadják, és nem csak mondogatják.

A három különböző értelmezés három különböző megközelítése a szövegnek. Az első a törvényt magyarázó megközelítése, akiknek a Tóra előírásait érthetővé kellett tenni azok számára, akikre alkalmazták. A másik értelmezés a joggyakorlók, a bírák megközelítése, akik szembeültek azzal, hogy néhányan úgy gondolták, az élet változása miatt ezt a törvényt már nem lehet megtartani. Elképzelhető, hogy ez az értelmezés a hellenista időkben – amikor sok törvényt magyarázatot is törvényi rangon akartak betartatni – vált meghatározóvá. A harmadik magyarázat valószínűleg Ezdrás Nehemiás korában született, amikor szintén megtartották a törvényt, de lelkükben nem követték annak utasításait. Ekkor kezdenek el beszélni a szóbeli Tóráról, vagy a törvény kiegészítéséről. Ennek lényege, hogy az előírások a hozzájuk tartozó vallásos érzés nélkül hatástalanok.

De a három értelmezés felfogható a törvény megértése három szintjének is. A lelki út hosszú a korlátozó előírások megértésétől az emberi élet vezetésére segítséget adó morális bölcsességek belátásáig. Az Úrnak abban az emberben telik öröme, akinek öröme telik a Tóra megtartásában.

A vallásellenes propaganda érdekes módon ezt a megértési utat fordítva alkalmazza. Az első kritika, hogy a vallási törvények nagyon általánosak, elvontak és érthetetlenek. A másik kritika, hogy mivel a mai élet megváltozott, azokat pedig régen hozták, nem lehet összhangba hozni a vallási előírásokat és a mai életet. A harmadik kritika, hogy a vallási törvények túlságosan bonyolultak, átláthatatlanok és megnehezítik az életet. Kétségtelen, hogy aki kívülről akarja előírásaiból és szokásaiból megérteni a vallást és a kereszténységet, annak igen hosszú utat kell bejárnia. De aki a tartalmas élet felépítésének szándékával tanulmányozza a mai vallási előírásokat, az igen hamar rájön arra, hogy ezek nem korlátozó intézkedések, hanem segítők, az életet gazdagító szokásrendszerek.